

OBSERVATORI DE DRET PÚBLIC, IDP

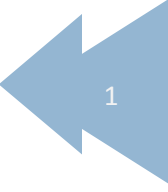
MEMÒRIA D'ACTIVITATS
2018

2018

<http://www.idpbarcelona.net>

idp@ub.edu

L'Observatori de Dret Públic, IDP Barcelona (d'ara endavant, IDP) reuneix professors universitaris de Dret Constitucional, Administratiu, Internacional i altres especialitats jurídiques o socials connexes, per a desenvolupar estudis i realitzar informes que facilitin la resolució dels problemes jurídics existents i en general afavoreixin la millora de la legislació vigent, des dels criteris de l'Estat democràtic i social. La seva forma jurídica és de consorci, creat per un conveni de col·laboració entre la Universitat de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

L'assemblea anual s'ha realitzat el 16/01/2019. Es van aprovar els comptes de l'any anterior i el pressupost per al 2019. A més, com a informació de caràcter general es va adonar del canvi de seu del IDP i de la contractació de Jonathan Cañas com a administratiu, amb tasques creixent de suport a la recerca.

És, doncs, bon moment per a a reflexió sobre el propi IDP i les seves activitats. Com va apuntar el director, si el IDP no existís caldria inventar-lo, perquè potencia el treball en equip, permet una massa crítica notable i facilita relacions amb altres centres similars.

El nou local ajuda la presència del IDP en la facultat que podria traduir-se en una exposició sistemàtica trimestral dels seus grups de recerca.

D'altra banda, el nou govern de Pedro Sánchez ha "fitxat" com a alts càrrecs als membres del IDP, Eduard Roig (director del gabinet de la Ministra Meritxell Batet, de Política Territorial) i Laura Díez (directora del gabinet del Secretari d'Estat de Relacions amb les Corts, J. Antonio Montilla) i sens dubte, l'activitat notable de tots dos en el IDP deixarà sentir la seva absència. Fins i tot el nomenament del mateix Jose Antonio Montilla comporta la seva dimissió com a codirector de l'Informe Comunitats Autònomes que havia exercit els últims anys.

S'incorporen com a membres del IDP, Markus González Beilfuss i Xavier Arbós, professors de Dret Constitucional de la UB, que ja han col·laborat sovint i Mireia Estrada, Advocada del Banc Central Europeu, de forma provisional.

Línies de recerca i activitats

L'activitat de recerca i transferència desenvolupada per l'Observatori al llarg de l'any 2017, presenta una continuïtat bàsica amb els anys anteriors i es pot agrupar a les següents àrees temàtiques:

- A) Comunitats Autònomes i federalisme
- B) Govern i Administració Local
- C) Drets dels immigrants
- D) Dret de la Unió Europea
- E) Ciència i Universitat
- F) Blog Nova Icària

A) Comunitats Autònomes i federalisme.

En aquest àmbit s'analitza l'activitat normativa i institucional que es desenvolupa en el marc de l'Estat Autonòmic, així com les experiències federals del dret comparat que poden servir de referència per als problemes autonòmics.

Dins d'aquesta línia de treball, les principals activitats que s'han dut a terme al llarg de l'any 2018 són les següents:

- Celebració del Foro de les Autonomies 2018. Organitzat conjuntament amb la Fundació Manuel Giménez Abad, i amb la col·laboració del Senat i de la majoria de Comunitats Autònomes, constitueix un espai de trobada entre el món polític i acadèmic per debatre els principals aspectes que afecten l'Estat autonòmic i l'evolució de les institucions d'auto-govern autonòmiques, comentats pels propis protagonistes, perquè intervenen nombrosos Consellers dels governs autonòmics.

La celebració de la VII edició del Foro de les Autonomies va tenir lloc el passat 14 de març de 2018 en la seu del Senat (Madrid). La jornada va ser inaugurada pel President del Senat Excm. Sr. Pío García-Escudero, i es va iniciar amb la valoració general de l'Estat autonòmic (a càrrec de l'equip de direcció de l'Informe Comunitats Autònomes, presentat pel professor Javier García Roca) i, posteriorment, la jornada es va estructurar al voltant de dues sessions que tenien per objecte, en primer lloc, la participació de les Comunitats Autònomes a la Unió Europea i, en segon lloc els canvis del sistema de partits i la seva influència en les institucions de les Comunitats Autònomes. La conferència de clausura va ser a càrrec del Sr. Ximo Puig, President de la Generalitat Valenciana, que va tractar la reforma del sistema autonòmic.

A més, es va comptar amb la intervenció de Sr. José Pascual Marco, Director General d'Integració i Coordinació d'Assumptes Generals de la Unió Europea; Sra. María Ángeles Elorza Zubiría, Secretària General d'Acció Exterior del Govern Basc; Sr. Ildefonso Socorro Quevedo, Viceconsejero d'Economia i Assumptes Econòmics amb la Unió Europea del Govern de Canàries i Sr. Rafael de la Serra, Conseller de Presidència i Justícia de Cantàbria.

- Publicació de l'Informe Comunitats Autònomes 2017. L'Informe, que s'ha publicat ininterrompudament des de l'any 1989, constitueix un complet i rigorós anàlisi anual de tota l'activitat institucional que afecta a les Comunitats Autònomes, amb la finalitat d'articular un debat plural sobre l'esdevenir del nostre model d'organització territorial. Com els últims anys, tant l'Informe com el Foro estan dirigits per un equip format pels professors Eliseo Aja, Javier García Roca, José A. Montilla i Laura Díez.

Actualment, l'Informe Comunitats Autònomes consta d'una valoració inicial sobre l'evolució de l'Estat de les Autonomies, diferents estudis monogràfics, de caràcter sectorial sobre temes d'interès referents al sistema autonòmic i, finalment, una part de caràcter més horitzontal dirigida a donar difusió, entre uns altres, de l'activitat normativa de l'Estat amb incidència autonòmica, la jurisprudència del Tribunal Constitucional en matèria autonòmica, l'activitat de la Unió Europea, el Senat o els òrgans mixts de col·laboració, així com els convenis de col·laboració entre l'Estat i les Comunitats Autònomes o les principals novetats en matèria de règim i organització local.

- Inauguració del "Blog de les Autonomies". L'objectiu del Blog és tractar temes directament relacionats amb el funcionament de les institucions autonòmiques, és a dir, crear un espai de comunicació sobre assumptes relacionats amb l'Estat autonòmic. Així, els temes que es tracten en aquest blog són de dos tipus: d'una banda, temes sectorials com poden ser els relacionats amb l'educació, el medi ambient, la salut o uns altres; i, per un altre, assumptes de caràcter general o transversal com el paper de les lleis de l'Estat o l'estabilitat pressupostària.

Des de la perspectiva dels autors del blog, són també de dos tipus. En primer lloc, persones que treballen en les administracions autonòmiques i que tenen experiència en les matèries tractades; en segon lloc, professors universitaris que siguin experts en assumptes autonòmics, especialment els acadèmics que participen anualment en l'Informe Comunitats Autònomes.

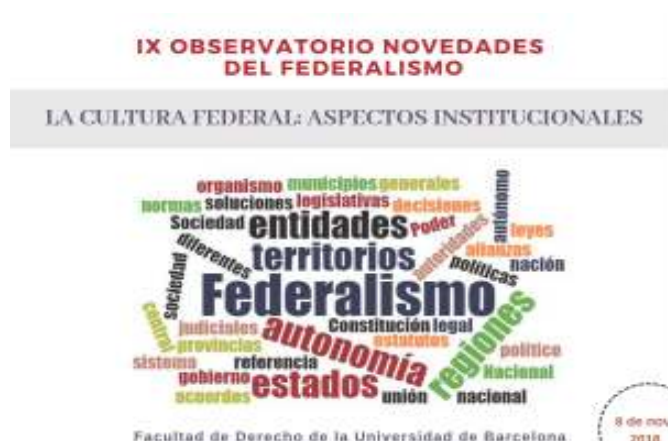
<http://www.blogautonomias.net>

Entrades publicades en 2018:

- Prevalencia de la ley estatal posterior y desplazamiento de la ley autonómica previa: ¿dónde nos encontramos?, per Santiago Valencia Vila, Director d'Estudis Constitucionals del Gabinet Jurídic de la Xunta de Galicia.
- Las bases como “máximo” común: comentario a las Sentencias del Tribunal Constitucional 134/2017, de 16 de noviembre, y 145/2017, de 14 de diciembre que consideran básica la exclusión de determinadas personas del sistema sanitario público, per Eduard Roig Molés, Professor Titular de Dret Constitucional de la Universitat de Barcelona.
- La anulación por el Tribunal de Justicia de la Unión Europea de actos de las Instituciones y su repercusión sobre actos nacionales o de las comunidades autónomas, per Marilola Pérez Pino, Lletrada de la Junta d'Andalusia.
- El mecanismo de suspensión automática de las Disposiciones y actos autonómicos por el Tribunal Constitucional (art. 161.2 CE y 30 Ley Orgánica Tribunal Constitucional) como elemento disfuncional del modelo territorial, per Begoña Pérez de Eulate, Directora de Desenvolupament Estatutari de la Viceconsejería de Règim Jurídico del Govern Basc.
- En tiempos de pluripartidismo: abrir el Presupuesto a la negociación, per Javier García Roca i Miguel Ángel Martínez Lago, Catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat Complutense de Madrid i Catedràtic de Dret Financer i Tributari de la Universitat Complutense de Madrid.
- La STC 65/2018 (Fracking en Castilla – La Mancha, per Begoña Pérez de Eulate, Directora de Desenvolupament Estatutari de la Viceconsejería de Règim Jurídico del Govern Basc.
- Comentario a la STC 112/2018, de 17 de octubre, sobre responsabilidad patrimonial, per Jose Javier Moreno García, Lletrat del Servei Jurídic Central del Govern Basc, adscrit a la Direcció de Desenvolupament Estatutari -Departament de governança pública i autogovern.

- Els passats 18, 19 i 20 de juliol de 2018 va tenir lloc a Santander, i sota la direcció de la Dra. Laura Díez, un [curs d'estiu – UIMP](#) sobre “Els desafiaments d'organització i finançament en l'Estat autonòmic Reforma o col·lapse?”. A punt de complir-se quaranta anys des de l'aprovació de la Constitució Espanyola, l'arquitectura territorial de l'Estat afronta nous reptes i enormes desafiaments, tant respecte a la seva organització com al seu finançament. Aquests reptes i desafiaments es refereixen a l'encaix de les diferents nacionalitats i, també, a la creació de mecanismes que garanteixin qüestions com la solidaritat interterritorial o que facilitin la participació de les Comunitats Autònomes en els òrgans estatals. En aquests gairebé quaranta anys de marxa constitucional, el sistema s'ha consolidat problemes com les reivindicacions d'algunes Comunitats, els diferents nivells d'autogovern, el paper del Senat, l'establiment de mecanismes de solidaritat i la reforma del sistema de finançament, estan aquí. Està en crisi el model? Hi ha alternatives realistes a aquest? Alguns creuen que només existeixen dues solucions: la reforma de l'Estat autonòmic o el seu col·lapse. Davant aquesta realitat resulta necessari l'establiment d'unes bases mínimes per a dialogar i resoldre els problemes des de la serenitat i el respecte comú, que és el que pretén aquesta Trobada: una anàlisi del model i les possibles alternatives a la convivència territorial en l'Estat.

- Celebració de la IX edició de l'Observatori sobre novetats del federalisme que pretén examinar, des d'un punt de vista teòric i pràctic, les diferents dimensions del federalisme i la seva possible aplicació al nostre ordenament jurídic. Va tenir lloc el 8 de novembre de 2018 organitzat per la Fundació Manuel Giménez Abad, la Fundació Friedrich Ebert, la Fundació Canadà i el nostre Institut de Dret Públic.

L'Observatori és un espai de col·laboració i debat dirigit a especialistes estrangers i espanyols en l'àmbit del Federalisme a nivell europeu per analitzar les reformes i tendències als diferents països federals, amb l'objectiu de difondre bones pràctiques i promoure estudis relatius al federalisme.

En aquesta ocasió, la jornada va centrar la seva atenció a realitzar una valoració de la Cultura Federal, comptant com a convidats amb els professors **Mario Kölling**, Professor de Ciència Política de la UNED, Investigador de la Fundació Manuel Giménez Abad, **André Lecours**, Catedràtic de l'Escola d'Estudis Polítics de la Universitat d'Ottawa, **María Jesús García Morales**, Professora Titular de Dret Constitucional de la Universitat Autònoma de Barcelona, **Alberto López Basaguren**, Catedràtic de Dret Constitucional, Universitat del País Basc i **Xavier Arbós**, Catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat de Barcelona. La Clausura va correspondre a **Ignacio Sánchez Amor**, Secretari d'Estat de Política Territorial.

- La Professora María Jesús García Morales ha publicat el llibre “Transparència i rendició de comptes de les relacions de cooperació intergovernamental en l'Estat autonòmic”, Institut d'Estudis de l'Autogovern, Barcelona, 2017. Amb un pròleg a càrrec de la Professora Johanne Poirier, titular de la Càtedra de federalisme de la Universitat McGill de Montréal (Canadà). A més de la versió impresa, el llibre s'ha publicat també en obert disponible en el següent enllaç:

http://www.gencat.cat/governacio/pub/sum/iea/IEAg_04.pdf

- Diverses conferències sobre 40 anys de Constitució.

B) Govern i Administració Local

Aquesta línia de recerca té com a objectiu desenvolupar instruments d'anàlisi i valoració del grau de consolidació de l'autonomia local. En aquest sentit, entre les diferents activitats previstes destaca la publicació de l'Anuari del Govern Local, així com la realització d'estudis periòdics sobre l'Administració Local, l'organització territorial o la gestió dels serveis públics.

Dins d'aquesta línia de treball, les principals activitats realitzades al llarg de l'any 2018 han estat les següents:

- Publicació, el mes de desembre de 2018, de l'Anuari Govern Local 2018. El IDP duu a terme, des de 1995, l'elaboració de l'Anuari, sota la direcció del Dr. Tomàs Font i del Dr. Alfredo Galán, i amb la col·laboració de la Fundació Democràcia i Govern Local.

L'Anuari conté una valoració general de l'evolució del sistema d'autonomies locals, estudis monogràfics, anàlisis de la jurisprudència, seguiment de les reformes legislatives als països més pròxims, documentació i bibliografia. En el seu conjunt, constitueix un instrument d'anàlisi i valoració de cara la consolidació i desenvolupament de l'autonomia local.

- En aquesta ocasió l'Anuari centra la seva atenció de forma monogràfica en la contractació pública i la seva incidència en l'Administració local. Des d'aquesta perspectiva, es realitza una anàlisi transversal de la nova Llei de Contractes del Sector Públic, examinant específicament algunes dels seus aspectes més rellevants com, per exemple, els procediments d'adjudicació dels contractes públics, la remunicipalització de serveis i el rescat de concessions, la col·laboració entre entitats públiques o les societats d'economia mixta.

C) Drets dels immigrants

Una altra de les línies de recerca de l'Observatori de Dret Públic és la relativa al fenomen migratori, creant un grup de treball interdisciplinari de professors universitaris i professionals que investiguen conjuntament l'estatut jurídic de l'immigrant. Fruit d'aquest treball s'han desenvolupat diversos projectes de recerca, conferències, seminaris i estudis sobre els principals problemes jurídics que el fenomen migratori està plantejant. Entre les sublínies de treball es troben l'estudi del dret comparat, el règim de drets i llibertats dels immigrants, la incidència de la immigració en l'Estat de les autonomies i la integració.

Dins d'aquesta línia de treball, les principals activitats desenvolupades al llarg de l'any 2018 són les següents:

- Impartició del “Màster interuniversitari en Migracions Contemporànies”, coordinat conjuntament amb la Universitat Autònoma de Barcelona i co-dirigit pel Dr. David Moya i pel Dr. Jordi Pàmies.

L'objectiu del Màster és el de brindar una sòlida formació teòrica i aplicada als professionals de la gestió de les migracions i la diversitat, així com als investigadors interessats en aquest àmbit des de la perspectiva de les ciències socials i jurídiques, amb un enfocament interdisciplinari.

Com en edicions anteriors, en el marc del Màster s'han desenvolupat altres activitats formatives addicionals, per exemple:

- Summer School on ‘Entangled Mobilities’: Entre el 26 i el 30 de juny s'ha celebrat en la Universitat de Barcelona un curs d'estiu intensiu dirigit a investigadors doctorals de tota Europa, en el marc de la Xarxa IMISCOE (<https://www.imiscoe.org/>), sota el títol IMISCOE PhD Summer School on ‘Entangled Mobilities’, coorganitzat per la Universidad de Middlesex (Social Policy Research Centre) i la Universitat de Barcelona (Observatori de Dret Públic), amb el suport i col·laboració del Centre d'Estudis i Recerca en Migracions (CER-M) de la Universidad Autònoma de Barcelona. Al Summer School van assistir una quinzena de doctorands de disciplines tan diverses com Sociologia, Antropologia, Ciències Polítiques, Relacions Internacionals o Dret, i d'una dotzena de nacionalitats diferents. El curs pretenia abordar la complexitat que planteja la utilització de categories conceptuals construïdes en les Ciències Socials però també pels actors polítics i socials entorn de la immigració i l'asil, la seva ductilitat i les interrelacions i interdependències entre aquestes. Per a ells es van combinar sessions tradicionals de presentació per part del professorat, amb sessions de presentació i discussió de les recerques individuals dels doctorands.

Aquestes sessions es van completar amb presentacions de dues ONGs actives en la defensa dels drets dels refugiats, i tres sessions sobre ètica, impacte social de la recerca, problemes relacionats amb la publicació de les recerques i l'ús de mètodes de recerca social mixtes (mixed methods). El Summer va ser valorat molt positivament tant per professorat com per investigadors i ha generat una sèrie de contactes i intercanvis que esperem perdurin i germinin en noves recerques i col·laboracions.”

- El mes de setembre del 2018 va tenir lloc una nova edició de la “Migration Summer School”, amb el títol “The external dimension of EU migration and asylum policies: Human rights, development and neighbourhood policies in the mediterranean area”. El curs, organitzat per la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona, conjuntament amb la Universitat Autònoma de Barcelona va comptar amb la col·laboració del IDP i amb la participació de varis dels seus membres (com, per exemple, el Dr. David Moya).
- A més de la tradicional participació de David Moya en la direcció col·lectiva de [l'Anuari de la Immigració a Espanya](#), s'ha dut a terme un conjunt molt ampli de jornades, seminaris o Workshops, com per exemple, diverses reunions del Grup d'Estudi Sobre Drets dels Immigrants (GESDI), seminari permanent que busca obrir el debat amb experts en la matèria, sobre els principals temes i novetats de la immigració, que va realitzar un seminari sobre el [Dret internacional i comunitari d'immigració i asil a través de la Jurisprudència \(12 de febrer al 20 de març de 2018\)](#).
- Conferència impartida pel Sr. José Alarcón Hernández, Director General de Migracions en el Ministeri de Treball, amb el títol “**Problemes de la immigració a Espanya i Europa**” i que va comptar amb la intervenció del Dr. Joaquín Arango, Catedràtic de Sociologia de la Universitat Complutense de Madrid.

D) Dret de la Unió Europea

Una altra línia de recerca que s'ha consolidat en els últims anys és l'estudi del procés d'integració europeu, que ha suposat una transformació profunda dels ordenaments jurídics interns dels estats membres.

Dins d'aquesta línia de treball, les principals activitats realitzades al llarg de l'any 2018 es van referir a la continuació del projecte de recerca “L'exercici de les competències comunitàries entre la Unió Europea i els seus Estats membres: tècniques jurídiques de coordinació”, finançat pel Ministeri d'Economia i Competitivitat i dirigit pel Dr. Andreu Olesti.

El resultat del seminari ha estat objecte d'un número monogràfic de la Revista Basca d'Administració Pública que es va publicar durant el mes d'abril de 2018.

E) Ciència i Universitat

La línia de recerca sobre Ciència i Universitat – dirigida per la Dra. Laura Deu Bueso – pretén reflexionar sobre l'actual situació del sistema científic i universitari a Espanya, tant a nivell estatal com autonòmic.

F) Blog Nova Icària

En el 2010 es va crear el Blog del IDP (que actualment té per títol “Nova Icària”), coordinat pel Prof. Xavier Padrós, per a donar una major difusió dels treballs i opinions dels membres de l'Observatori. A partir de mitjans de 2015 es va convertir en una publicació setmanal per a difondre les reflexions teòriques realitzades entorn de la transformació de l'Estat espanyol i els principals problemes que es plantegen en l'actualitat. Si bé la majoria de les notes de blog estan escrites per membres del IDP es publiquen també altres enviades per professors d'Universitats o alts funcionaris de la resta d'Espanya.

Els temes publicats durant l'any 2018 han estat els següents:

- Catalunya 2017. L'any del procés, per Joaquín Tornos
- ARCO 2018 i llibertat de creació artística, per Laura Díez
- Noves formes de selecció en les administracions públiques locals, per Michael Donaldson i Toni Velasco
- La reforma de la Constitució espanyola: el projecte FIDE, per Joaquín Tornos
- VII Foro de les Autonomies: Acadèmics i polítics debaten al Senat sobre la salut de l'Estat Autonòmic en 2017, per Laura Díez
- Les administracions públiques i el dret a un habitatge digne. Reflexions a la llum del nou pla estatal d'habitatge, per Joaquín Tornos
- A voltes amb les idees per a una reforma de la Constitució, per Eliseo Aja
- Cobertura sanitària i Comunitats Autònomes. Una nova ampliació del bàsic en la jurisprudència del Tribunal Constitucional, per Joaquin Tornos
- Comentari al post de Joaquin Tornos del 03/04/2018: Pla Estatal d'Habitatge 2018-2021 i la situació de l'habitatge de lloguer, per Begoña Pérez de Eulate
- La proposta de deslocalització del parlamentarisme, per Xavier Arbós
- Les consultes populars en l'administració local. Un exemple poc afortunat: la consulta sobre la manera de gestió del servei de subministrament de l'aigua a Barcelona, per Joaquín Tornos
- L'abús del veto pressupostari en temps de multipartidisme i la democràcia de consens, per Javier García Roca i Miguel Ángel Martínez Lago
- L'escolarització en llengua castellana. La sentència del Tribunal Constitucional 14/2018, per Joaquín Tornos
- La moció de censura i la censura de la moció, per Jordi Conde
- Davant la nova etapa política (I), per Francesc Pallarés
- Tenen opinió les institucions polítiques?, per Ignacio Villaverde
- Davant la nova etapa política (II), per Francesc Pallarés
- El Tribunal Suprem condemna al govern espanyol a complir l'obligació de reubicació de refugiats del dret de la UE, per Àlex Peñalver

- El retorn del pla Ibarretxe?. Les Bases per al 'Estatut Polític' del País Basc acordades en la Ponència sobre Autogovern del Parlament Basc, per Alberto López Basaguren
- Recuperar la qualitat de les institucions de la Generalitat, per Eliseo Aja
- De nou sobre la reforma constitucional, per Joaquin Tornos
- Scots & Catalans. Union & Disunion, per Joaquin Tornos
- Futur del federalisme, per Eliseo Aja
- Decisió del Tribunal Europeu de Drets Humans de 4 d'octubre de 2018, Aumatell i Arnau v. Espanya, per Andreu Olesti
- Un recordatori del principi de lleialtat federal, per Eliseo Aja
- La classificació de les revistes jurídiques en bases de dades, per Vicenç Aigualit i Cudolà
- El report of the independent comission on the referendums, per Joaquín Tornos
- El dret a la vida obliga a continuar vivint en qualsevol cas?, per Albert Royes i Qui

Al següent enllaç està disponible el llistat de totes les entrades del blog:

http://www.idpbarcelona.net/docs/blog/entradas_blog.doc

- L'Observatori de Dret Públic realitzarà una sèrie de 18 articles breus escrits per professors especialistes en cadascuna de les matèries més rellevants de la Constitució per a commemorar la seva 40 aniversari. Entre ells estan publicats els que porten el nom de l'autor:

1. **Valorar de debò la Constitució**, per Eliseo Aja
2. **Els Drets fonamentals**, per Luis López Guerra
3. **Els partits polítics a Espanya 40 anys després**, per Cesáreo Rodríguez-Aguilera
4. **Els drets de l'Estat social**
5. **Igualtat dona-home**
6. **La política internacional**
7. **El sistema electoral**
8. **El sistema parlamentari**
9. **Govern i Administració**
10. **La immigració**

11. El poder judicial
12. El Tribunal Constitucional
13. L'Estat autonòmic
14. Relacions Estat-Comunitats Autònomes
15. La Administració Local
16. El finançament autonòmic
17. La Unió Europea
18. La Reforma constitucional

Els articles estan disponibles en el següent enllaç.

<http://idpbarcelona.net/ca/tag/40-anys-de-constitucio/>

www.idpbarcelona.net

Institut de Dret Públic (IDP)

Avda. Diagonal, 684. Despatxos 103-104 08034 Barcelona

Tel: (+ 34) 93 403 45 35

idp@ub.edu